

Лимар Валерія
к.е.н., старший викладач
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин

РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Інтеграція України у світовий економічний простір з урахуванням вичерпності традиційних енергоносіїв вимагає нових підходів до формування і впровадження організаційно-економічних засад енергетичного розвитку галузей національного господарства. В сучасних умовах дана проблема є актуальною, оскільки енергетичний розвиток національного господарства тісно пов'язаний з підвищенням конкурентоспроможності національної економіки як у промисловості, так і в сільському господарстві. В структурі національного господарства значну питому вагу займає енергоємне виробництво, що ставить вітчизняну економіку в залежність від кон'юнктури світового енергетичного ринку. Вичерпність традиційних енергоносіїв та, відповідно, підвищення вартості паливно-енергетичних ресурсів негативно впливає на формування собівартості сільськогосподарської та промислової продукції, що зменшує її конкурентоспроможність на світовому рівні. Тому спроможність держави забезпечити ефективне використання власної паливно-енергетичної бази та здійснити диверсифікацію джерел енергопостачання є першочерговими завданнями державного рівня.

Галузь біоенергетики в Україні має чи не найбільший потенціал розвитку. Це обумовлено особливостями клімату, потенціалом аграрного сектору і наявністю необхідної робочої сили. Найбільший енергетичний потенціал в Україні мають такі види біомаси, як сільськогосподарські культури, відходи деревини, рідкі види палива з біомаси, біологічна складова твердих побутових відходів, біогаз.

Проте реалізація наявного потенціалу біоенергетики ускладнюється тим, що не розвинуті інфраструктура та сировинна база, які необхідні для забезпечення безперебійних поставок сировини, низький рівень розвитку галузей-постачальників устаткування, а також малий обсяг генерації кожного окремого об'єкта. У зв'язку з цим динаміка виробництва електричної енергії з біомаси відстає від електрогенерації на базі інших відновлюваних джерел енергії. Однак використання біомаси може стати важливою складовою у балансі виробництва теплової енергії. При цьому важливу роль має відіграти запровадження стимулюючого тарифоутворення на теплову генерацію з відновлюваних джерел енергії та розвиток ринку енергетичної біомаси в Україні.

Далі структуровані проблеми, що перешкоджають розвитку біоенергетики в Україні (табл. 1).

Напрямок 2
«Впровадження інновацій в економіку й управління»

Таблиця 1

Аспекти	Проблеми	Пропозиції щодо вирішення
1	2	3
Нормативно-правові	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність чіткої державної політики щодо розвитку біоенергетики; • відсутність діючої державної програми комплексного розвитку біоенергетики; • недосконалість чинної законодавчої бази стосовно біоенергетики 	<ul style="list-style-type: none"> • прийняти декларацію на державному рівні з конкретною часткою біопалива в загальному споживанні енергії; • визначити державний орган, відповідальний за розвиток біоенергетики в Україні; • внести зміни в існуючі, а також розробити та прийняти на законодавчому рівні нові закони.
Фінансово-економічні	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність економічних стимулів для впровадження біоенергетичних проектів; • низький рівень фінансової спроможності українських компаній; • висока вартість банківських кредитів; 	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечити фінансову підтримку споживачам біоенергетичного обладнання (субсидії, тощо); • надати податкові пільги (звільнення від ПДВ, нарахування податку на прибуток за пільговими ставками);
	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність фінансових стимулів для підприємств по переведенню котелень муніципальної та державної форм власності з природного газу на біопаливо; 	<ul style="list-style-type: none"> • надати пільги по сплаті податків та мита у випадку імпорту котлів та іншої біоенергетичної техніки; • надати адресну фінансову підтримку науково-дослідним інститутам в галузі біоенергетики.
Виробничі	<ul style="list-style-type: none"> • недосконалий розвиток ринку сировини для виробництва біопалива в Україні. 	<ul style="list-style-type: none"> • визначити реальні обсяги сировини для виробництва біопалива та напрями її використання;
Технологічні	<ul style="list-style-type: none"> • обмеженість постачальників відповідного обладнання; • слабкий розвиток інфраструктури 	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечити повну фінансову підтримку науково-дослідних розробок щодо виробництва відповідного обладнання;
Інформаційні	<ul style="list-style-type: none"> • недостатній обмін інформацією між всіма державними установами, що працюють в сфері біоенергетики; • низький рівень обізнаності споживачів. 	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати нові методи розповсюдження інформації щодо біологічної енергетики, наприклад дорадчі служби.

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»**

На сьогоднішній день правові та економічні умови для розвитку біоенергетики не створені. Можна виділити такі основні напрямки державного регулювання біоенергетики, які могли б дати поштовх її розвитку. По-перше, організаційно-правовий напрямок, який має забезпечити формування довгострокової стратегії розвитку біоенергетики, створити досконалу законодавчу базу, прийняти довготривалу державну програму розвитку галузі, спрощення ліцензійного порядку, створення технічних умов та стандартів виробництва. По-друге, фінансово-економічний напрямок, який би включав заходи щодо формування привабливого інвестиційного клімату для залучення іноземних інвестицій для будівництва заводів, створення податкових канікул як для виробників, так і для споживачів біопалива протягом певного періоду, надання їм інших преференцій на початкових етапах. По-третє, техніко-технологічний напрямок державного регулювання має бути направлений на обґрунтування схем територіального розміщення та встановлення оптимальних потужностей з виробництва енергії з біомаси, виявлення найкращих технологічних схем виробництва, формування найбільшого потенціалу сировинної бази. Комплексний та системний підхід дасть змогу створити систему державного регулювання розвитку альтернативних джерел енергії в Україні.

Список використаних джерел

1. Бабко В. М. Державна підтримка сільськогосподарського виробництва як чинник забезпечення його конкурентоспроможності / В. М. Бабко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 7. – С. 79–81.
2. Бежан А. В. Экологические и экономические аспекты использования нетрадиционных и возобновляемых источников энергии: прогноз до 2050г. / А.В.Бежан // Энергия: экономика, техника, экология. – 2007. – № 11 – С. 36–39.
3. Гололобова Т. В. Стан і перспективи української енергетики за переходу економіки України на інноваційний шлях розвитку / Т. В. Гололобова // Проблеми науки. – 2005. – № 10. – С. 49–52.
4. Про Національний план з відновлюваної енергетики на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1.10.2014 року № 902-р [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/902-2014-%D1%80/page>.
5. Innovating for sustainable growth. A bioeconomy for Europe [European Commission] / Brussels, 2012. – 59 p.
6. The bioeconomy to 2030. Designing policy agenda. Main findings and policy conclusions [OECD international future projects]: [Electronic resource] / <http://www.oecd.org/futures/long-termtechnologicalsocietalchallenges/42837897.pdf>.